

Bilag til forsvarsministerens
skrivelse af 24. november 2005

(L 9)

Spørgsmål nr. 10:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 17. november 2005 fra Værnepligtsrådet vedr. ændring af værnepligtsloven, jf. L 9 – bilag 6.

Svar:

Værnepligtsrådets virke mv. er fastlagt i Forsvarsministeriets cirkulære om samarbejdsregler i forsvaret, der er udstedt i henhold til lov nr. 244 af 7. juni 1967 om samarbejdsregler i forsvaret. Værnepligtsrådets bemærkninger i relation til deres fremtidige virke ses derfor ikke at have relation til det fremsatte lovforslag til ændring af værnepligtsloven og lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde.

På baggrund af ændringerne af værnepligten i forsvaret, herunder den kortere værnepligtslængde, har Forsvarsministeriet fundet behov for at revidere den eksisterende samarbejdsordning på værnepligtsområdet. Hovedformålet hermed har været et ønske om at tilsikre, at de værnepligtige på tjenestestederne oplever, at der umiddelbart tages hånd om de eventuelle problemer, de rejser, og at disse ikke fortaber sig i en langsommelig proces. Der er derfor behov for i højere grad end tidligere at rette fokus mod det decentrale niveau, og Forsvarsministeriet ser derfor de lokale landstalsmænd som mere centrale aktører i den fremtidige samarbejdsordning. Der er derfor bl.a. i forhold til tidligere indført månedlige møder, hvor landstalsmændene fra de enkelte tjenestesteder mødes med de ansvarlige på værnepligtsområdet. Værnepligtsrådets opgave er i denne sammenhæng at virke som sekretariatsfunktion for landstalsmændene og skabe de nødvendige rammer for, at disse kan varetage deres opgave. Endvidere har Forsvarsministeriet fundet det hensigtsmæssigt så vidt muligt at ensrette samarbejdsordningen for værnepligtige i forsvaret med redningsberedskabets ordning, hvor man har erfaring med korte indkaldelsesperioder. En forskel på reglerne i forsvaret og beredskabskorpset ville i øvrigt træde frem på Forsvarets Dag og ville kunne virke uforståeligt på de værnepligtige. Det er derfor også af betydning, at reglerne er så ens som muligt henset til informationsvirksomheden på Forsvarets Dag.

Forsvarsministeriet har derfor udarbejdet en række overordnede retningslinjer for en revision af Forsvarsministeriets cirkulære om samarbejdsregler i forsvaret. Disse retningslinjer har været til udtalelse ved bl.a. Værnepligtsrådet, ligesom jeg på et møde har drøftet sagen med Værnepligtsrådet. Værnepligtsrådets væsentligste indvending har i denne forbindelse været, at ministeriets forslag vil hindre den fornødne kontinuitet ved Værnepligtsrådet som følge af de nye korte indkaldelsesperioder på 4 måneder. Jeg er enig i behovet for at sikre en vis kontinuitet, hvorfor ministeriets forslag til retningslinjerne for samarbejdsordningen er justeret, så sekretariatsmedlemmer indkaldt til 4 måneders værnepligtstjeneste kan forlænges med indtil 4 måneder, således at den samlede værnepligtstjeneste bliver på 8 måneder.

Værnepligtsrådet anfører, at værnepligtige ikke bør kunne vælges til Værnepligtsrådet før afslutningen af den grundlæggende uddannelsesperiode, idet de ellers vil blive afskåret fra at fortsætte tjenesten i forsvaret på kontrakt efter valgperiodens udløb. Det skal hertil bemærkes, at der kun vil være tale om et meget begrænset antal værnepligtige, hvor dette kan blive en problemstilling. Det vil derfor være muligt i de konkrete tilfælde at finde en praktisk løsning på problemstillingen, der vil sikre, at medlemmer af Værnepligtsrådet ikke bliver afskåret fra efterfølgende at forrette tjeneste i forsvaret, fordi de indledningsvis ikke har deltaget i en komplet basisuddannelse.

Værnepligtsrådet anfører, at såfremt de værnepligtige vælges til Værnepligtsrådet i løbet af den grundlæggende uddannelsesperiode, opstår der problemer med at erstatte de pågældende som landstalsmænd. Uddannelsen af nye landstalsmænd vil, ifølge Værnepligtsrådet, ikke kunne gennemføres, idet uddannelsen er centraliseret og gennemføres i begyndelsen af indkaldelsesperioden. Det skal hertil anføres, at det normalt ikke kun er landstalsmanden ved de enkelte tjenestesteder, der gives den pågældende uddannelse. Vælges en given landstalsmand derfor til Værnepligtsrådet, vil der normalt være en række øvrige talsmænd ved det pågældende tjenestested, som vil kunne overtage opgaven som landstalsmand.

Værnepligtsrådet anfører, at der med ministeriets forslag vil kunne vælges medlemmer med kun en måneds tjeneste bag sig. Disse vil have ringe erfaring med militær tjeneste og ringe viden om forholdene ved enhederne. Det skal hertil anføres, at værnepligtige hidtil har kunnet indtræde i Værnepligtsrådet efter 2 måneders tjeneste. Der har således også hidtil været tale om forholdsvis unge værnepligtige, uden at dette har givet anledning til problemer.

Værnepligtsrådet foreslår, at medlemmerne af rådet først skal kunne indtræde i rådet efter afslutningen af den grundlæggende basisuddannelse, samt at de herefter kan være medlemmer af Værnepligtsrådet i indtil 12 måneder. Forsvarsministeriet finder imidlertid, at det er af væsentlig betydning, at medlemmerne af Værnepligtsrådet er værnepligtige, og at de værnepligtige på tjenestestederne kan identificere sig med medlemmerne af rådet og omvendt. Det findes derfor af væsentlig betydning, at rådets medlemmer ikke fjerner sig for meget fra den basis, hvis interesser de skal varetage. Derfor bør forlængelse af værnepligten begrænses mest muligt.

Værnepligtsrådet anbefaler, at den oprindelige anbefaling, som er udarbejdet af Forsvarskommandoen, Hærens Operative Kommando, Søværnets Operative Kommando, Flyvertaktisk Kommando, Hærens Konstabel- og Korporalforening, Centralforeningen for Stampersonel og Værnepligtsrådet, følges. Forsvarsministeriet skal hertil bemærke, at det vurderes, at denne anbefaling ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for de ændringer, der er sket på værnepligtsområdet som konsekvens af aftalen om forsvarets ordning 2005 – 2009.

Værnepligtsrådet anbefaler, at rådet fastsættes til maksimalt 4 medlemmer. Ministeriet overordnede retningslinjer betyder, at der fremadrettet vil være tre valgte medlemmer samt en sagsbehandler.

Værnepligtsrådet anbefaler, at der etableres en ordning, hvor det undgås, at hele rådet udskiftes på en gang. Forsvarsministeriet er enig i dette ønske, og de af ministeriet udarbejdede retningslinjer vil ikke være en hindring herfor.

Værnepligtsrådet anfører, at de værnepligtige fortsat bør være repræsenteret af deres egen uafhængige organisation og ikke erstattes af et sekretariat, der ikke vil kunne varetage de værnepligtiges interesser. Det skal hertil bemærkes, at det er Forsvarsministeriets vurdering, at de udstukne retningslinjer vil tilsikre, at Værnepligtsrådet vil kunne løse deres opgave, idet det skal tages i betragtning, at den ændrede værnepligt også giver ændrede vilkår for samarbejdsordningen, og det derfor er en naturlig konsekvens, at der også sker ændringer for Værnepligtsrådets vedkommende.

Værnepligtsrådet anfører, at de ønsker at bevare deres nuværende navn. Forsvarsministeriet har ikke indvendinger imod, at Værnepligtsrådet bevarer deres hidtidige navn.

Værnepligtsrådet anfører, at Landstalsmandsudvalget for værnepligtige i Beredskabskorpset deler Værnepligtsrådets vurdering af, at de skitserede retningslinjer ikke er hensigtsmæssige. Det er imidlertid Forsvarsministeriets vurdering, at redningsberedskabets samarbejdsregler er velfungerende, og at de virker efter hensigten. Når de nuværende medlemmer af samarbejdsorganerne ikke deler denne opfattelse, er det ministeriets vurdering, at dette skyldes, at der tidligere har været problemer med at løse rejste problemer inden for en overskuelig tidshorisont. Forsvarsministeriet vurderer dog, at den hyppigere mødefrekvens inden for forsvarets område vil medføre, at de fleste problemer kan løses inden for en indkaldelsesperiode.

Endelig anfører Værnepligtsrådet, at deres uafhængighed er blevet truet, ligesom antallet af medlemmer og den økonomiske ramme er reduceret. Forsvarsministeriet skal hertil anføre, at der som konsekvens af aftale om forsvarets ordning 2005 – 2009 ikke mere uddannes værnepligtige sergenter i forsvaret. De faglige interesser for samtlige sergenter i forsvaret varetages derfor fremadrettet af Centralforeningen for Stampersonel. En naturlig konsekvens heraf har været, at de værnepligtige sergenter repræsenteret i Værnepligtsrådet, hvor de hidtil har været repræsenteret med 4 medlemmer, er bragt til ophør. Tilsvarende er rådets budgetter tilpasset i overensstemmelse hermed. Forsvarsministeriet har ikke været inddraget i den oprindelige beslutning om, hvorvidt der kan indkaldes ekstra medhjælpere i forbindelse med afholdelsen af de månedlige møder, men er i øvrigt enig i den truffe beslutning om, at der ikke mere er grundlag for dette. Årsagen er, at de pågældende arrangementer nu gennemføres hyppigere, men samtidig har ændret sig væsentligt både indholdsmæssigt, og hvad angår deltagerantallet.

Forsvarsministeriet vurderer, at de skitserede retningslinjer vil medvirke til, at der etableres en effektiv og for alle parter tilfredsstillende samarbejdsordning, der tager højde for de ændringer af værnepligten, som aftalen om forsvarets ordning 2005 – 2009 medfører.

Forsvarsministeriet har imidlertid, på baggrund af de fremkomne bemærkninger fra Værnepligtsrådet, til hensigt at gennemføre en evaluering af den skitserede ordning i forbindelse med den årlige rapportering af forligsimpliceringen med henblik på eventuelle justeringer af samarbejdsordningen. Evalueringen vil således blive foretaget i foråret 2007 gældende for året 2006.